

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Woningbouwvereniging Amerongen
J. Broekhuizen
Postbus 11
3958 ZT AMERONGEN

Dienst Regelingen

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
www.drloket.nl

T 0800 - 22 333 22
F 070 - 378 61 39
ffwet@minlnv.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
FF/75C/2011/0252.afw.kg

Bijlagen

Datum 15 november 2011
Betreft Beslissing op uw aanvraag
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Broekhuizen,

Naar aanleiding van uw verzoek van 8 juli 2011 en de aanvullingen hierop van 18 augustus 2011 en 5 september 2011, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2011/0252 om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee. Ik kan u de gevraagde ontheffing niet verlenen, omdat er geen sprake is van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Dit houdt in dat het toegestaan is de voorgenomen werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de in deze brief genoemde maatregelen worden uitgevoerd. Verder in deze brief staat vermeld wat daarvoor de redenen zijn.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Woningbouw Eindseweg Overberg' gelegen aan de Eindseweg in Overberg, in de gemeente Utrechtse Heuvelrug, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Activiteitenplan Flora en Fauna Overberg, Eindseweg" van 4 juli 2011. Het project betreft de sloop van de opstallen in het plangebied, het verwijderen van alle vegetatie, het egaliseren en op hoogte brengen van het terrein, graafwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van rioolaansluitingen en toegangswegen en de bouw van woningen. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de huismus (*Passer domesticus*) en de steenuil (*Athene noctua*).

OverwegingenWettelijk kader
Beschermde soorten

Vogels zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b, van de Flora- en faunawet. Voor vogels is alleen ontheffing nodig indien het nest valt onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Hieronder zal dit nader worden toegelicht.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Dienst Regelingen

Datum

15 november 2011

Onze referentie

aanvraagnummer

FF/75C/2011/0252

Functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats

De verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen gaat door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast. De vaste rust- en verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan de beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen. Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs zo zijn dat aantasting van een - op zich zelf niet beschermd - gebied deze functionaliteit van de beschermde vaste rust- en verblijfplaats aantast en derhalve leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 11 van de Flora- en faunawet moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 11 van de Flora- en faunawet is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Nesten van de huismus en de steenuil vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 11 van de Flora- en faunawet. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.

Huismus

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn geen nestlocaties aangetroffen in de te slopen bebouwing binnen het plangebied, maar wel direct langs de buitenranden van het plangebied. De huismus gebruikt het plangebied dan ook als foerageergebied. Foerageerplaatsen zijn enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Vanwege de bebouwing die om het plangebied heen ligt, bevinden alternatieve foerageerplekken zich op een grotere afstand van de nestlocaties. Door het verwijderen van de vegetatie en het egaliseren van het terrein verdwijnt er dan ook essentieel foerageergebied van de huismus.

Door de bouw van woningen zal een deel van het plangebied ook op lange termijn ongeschikt blijven als foerageergebied voor de huismus. U stelt de volgende maatregelen voor om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus te waarborgen:

- Vóórafgaand aan de werkzaamheden richt u een mitigatiegebied in dat in omvang gelijk is aan het gedeelte van het plangebied waar de woningbouw gepland is. Dit mitigatiegebied omvat een groenstrook binnen het plangebied en een aangrenzend stuk grasland.
- U schernt het mitigatiegebied af van het verdere plangebied door de aanplant van meidoornhagen.
- Aan de voet van de hagen plaatst u een laag hekwerk om de toegankelijkheid van het mitigatiegebied, voor met name katten, te bemoeilijken.
- Het grasland wordt zo beheerd dat het mitigatiegebied zowel delen met kort gras als met lang gras heeft.
- Alle nieuw te bouwen woningen in het plangebied worden voorzien van vogelvides.
- U zorgt voor monitoring van de huismussenvides in het plangebied gedurende tenminste 5 jaar. Deze monitoring is wenselijk, maar niet verplicht.

De door u voorgestelde maatregelen zijn voor de langere termijn in grote lijnen voldoende. De huismus moet in de directe omgeving van de plek waar de soort voedsel zoekt, dekking kunnen vinden. Het is echter niet waarschijnlijk dat de aan te planten meidoornhaag bij aanvang van de werkzaamheden in het voorjaar van 2012 al in deze dekking kan voorzien. Wat wel directe dekking kan bieden zijn takkenrillen. U stelt al voor om takkenrillen aan te leggen wanneer het mitigatiegebied zal worden begraasd, om met name ten behoeve van de steenuil gedeeltes van het grasland af te schermen die minder intensief begraasd zullen worden. Voor de huismus is het van belang dat u deze takkenrillen aanlegt, onafhankelijk of het mitigatiegebied nu begraasd zal worden of niet. De huismus vindt meer voedsel op braakliggend land waar zich spontaan kruiden vestigen of op akkerland, dan in een dicht grasland. Het grasland kan zich met gericht beheer tot een kruidenrijke vegetatie ontwikkelen, maar dat zal enige jaren duren. Om al in het groeiseizoen van 2012 voldoende voedselaanbod voor de huismus in het mitigatiegebied te garanderen, dient een deel van het gebied te worden ingericht met een vegetatie die specifiek geschikt is als voedselbron voor de huismus. Hiertoe dient u een deel van het land braak te leggen, of dit in te zaaien met een geschikt kruidenmengsel. Dit dient u in de nabijheid van de takkenrillen te doen, bijvoorbeeld in stroken langs deze rillen. De toekomstige tuinen kunnen mogelijk opnieuw als foerageergebied dienen, maar de geschiktheid hiervan zal afhangen van de gekozen inrichting, het onderhoud en de mate van verstoring door bewoners en huisdieren, en is daarom niet op voorhand in te schatten. Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus dus ook op korte termijn te waarborgen, dient u ook onderstaande maatregelen uit te voeren:

- U dient takkenrillen aan te leggen. Deze takkenrillen dienen tenminste 1,5 meter hoog te zijn en een voldoende open structuur te hebben, om de huismus in staat te stellen hier snel dekking in te vinden.
- U dient een deel van het land braak te leggen of in te zaaien met een voor de huismus geschikt kruidenmengsel. Dit dient u in de nabijheid van de takkenrillen te doen.

Dienst Regelingen

Datum

15 november 2011

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2011/0252

- De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de huismus.
- U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin alle voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie, dienen hiervan op de hoogte gesteld te worden.

Er wordt vóóraf voor voldoende alternatief leefgebied gezorgd dat in kwaliteit en kwantiteit overeenkomt met datgene dat verdwijnt. De inrichting van het mitigatiegebied met hagen en een kruidenrijke vegetatie levert een belangrijk foerageergebied voor de huismus op. Daarnaast is aannemelijk dat de huismus het aangeboden alternatief direct in gebruik zal nemen. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Dienst Regelingen

Datum

15 november 2011

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2011/0252

Steenuil

De steenuil is in het plangebied aangetroffen. De soort heeft met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid een nestlocatie in één van de te slopen gebouwen in het zuidelijke gedeelte van het plangebied. Het plangebied heeft daarnaast de functie van roestplaats en foerageergebied. De aanwezige vegetatie en opstallen bieden uitkijkplaatsen en schuilgelegenheid voor de soort. Deze elementen tezamen maken het plangebied tot de functionele omgeving van de nestlocatie. Door de sloop van de opstallen en het verwijderen van de vegetatie wordt een vaste rust en verblijfplaats (nestlocatie en leefgebied) van de steenuil verstoord, beschadigd en vernield. De geplande bebouwing en de verstoring die de bewoning hiervan met zich meebrengt, maken dat het plangebied ook op de langere termijn ongeschikt blijft als leefgebied voor de steenuil. U stelt de volgende maatregelen voor om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil te waarborgen:

- Vóórafgaand aan de werkzaamheden richt u een mitigatiegebied in dat in omvang gelijk is aan het gedeelte van het plangebied waar de woningbouw gepland is. Dit mitigatiegebied omvat een groenstrook binnen het plangebied en een aangrenzend stuk grasland.

¹ Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

- U schermt het mitigatiegebied af van het verdere plangebied door de aanplant van meidoornhagen.
- Aan de voet van de hagen plaatst u een laag hekwerk om de toegankelijkheid van het mitigatiegebied, voor met name katten, te bemoeilijken.
- Langs de noordelijke rand van het mitigatiegebied plant u knotwilgen of knotelzen.
- Tussen de wilgen of elzen plaatst u uitkijkpalen op een onderlinge afstand van 20 meter. Deze palen zijn 1,5 meter tot 2 meter hoog en hebben een minimale doorsnee van 10 centimeter.
- Tussen de wilgen of elzen worden uitkijkpalen geplaatst op een onderlinge afstand van 20 meter. Deze palen worden 1,5 tot 2 meter hoog en zal een minimale doorsnee van 10 cm hebben.
- U geeft aan dat het wenselijk is een snelgroeïende boom van enige omvang in het grasland van het mitigatiegebied te planten, of eventueel een boom uit het plangebied naar het grasland te verplaatsen;
- U plaatst drie steenuilkasten in het mitigatiegebied. Deze worden op een beschutte plaats enkele meters boven de grond bevestigd aan een boom of aan een paal in aangeplante struiken. De aanvliegroute naar deze kasten is vrij van obstakels en de opening is gericht op het mitigatiegebied.
- Het grasland wordt zo beheerd dat het mitigatiegebied zowel delen met kort gras als met lang gras heeft. Wordt er begrazing toegepast, dan wordt een deel van het grasland afgeschermd met takkenrillen zodat daar minder intensief begraasd wordt.
- Vóór afgaand aan de sloop worden de opstallen gecontroleerd om er zeker van te zijn dat op het moment van de sloop géén steenuil aanwezig is.
- U zorgt voor monitoring van de steenuil in het mitigatiegebied gedurende tenminste 5 jaar.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Het is van belang dat de steenuil een periode van gewinning krijgt om de kans te vergroten dat de soort één van de aangeboden nestkasten in het mitigatiegebied ook daadwerkelijk zal betrekken. In deze gewinningsperiode moet het mitigatiegebied zo aantrekkelijk mogelijk worden gemaakt als foerageergebied, en de functionele omgeving van de huidige nestlocatie juist minder aantrekkelijk. De voorgestelde winterperiode is hiervoor ontoereikend. Er is tenminste één groeiseizoen nodig. Tijdens dit eerste groeiseizoen kan het grasland al enig gestalte krijgen door het voorgestelde beheer, en hebben de geplante knotbomen, meidoornhagen en solitaire boom (of solitaire bomen) de tijd om aan te slaan. Er zal ook een deel van het mitigatiegebied met een kruiden- en/of granenmengsel ingezaaid worden. Dit zal meer prooidieren voor de steenuil aantrekken dan wanneer het hele mitigatiegebied als grasland beheerd blijft. Wanneer u tegelijkertijd het plangebied geleidelijk ongeschikt maakt als foerageergebied door de vegetatie te verwijderen, echter zónder dat u de nestlocatie vernielt, is de kans zeer groot dat de steenuil zijn intrek zal nemen in één van de aangeboden nestkasten op het moment dat de bouwwerkzaamheden beginnen. Om het mitigatiegebied daarnaast zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor de soort, heeft u enkele maatregelen voorgesteld die als "wenselijk" worden aangegeven. Deze maatregelen dient u echter onverkort uit te voeren.

Dienst Regelingen

Datum

15 november 2011

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2011/0252

Om de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil te waarborgen dient u daarom ook onderstaande maatregelen uit te voeren:

- U dient voor een gewenningsperiode voor de steenuil te zorgen van tenminste één groeiseizoen vóórdat u de huidige nestlocatie sloopt. U dient te wachten met de sloop van de opstallen tot tenminste september 2012. Tijdens deze gewenningsperiode, waarin u het mitigatiegebied aantrekkelijk maakt als foerageergebied voor de steenuil, dient u tevens het plangebied geleidelijk minder aantrekkelijk te maken als foerageergebied door de vegetatie te verwijderen.
- U dient een snelgroeïende boom van enige omvang in het grasland van het mitigatiegebied te planten, of u verplaatst een boom uit het plangebied naar het grasland. Deze boom dient van zodanige omvang te zijn dat deze direct de functie van roestplaats voor de steenuil kan vervullen. Ter plekke dient door een deskundige op het gebied van steenuilen beoordeeld te worden wat voor boom (omvang, soort) hiervoor in aanmerking komt.
- U dient het gebruik van steenuilkasten in het mitigatiegebied jaarlijks te monitoren. De resultaten van deze monitoring dient u jaarlijks, gedurende 5 jaar, in november ter informatie aan te leveren aan Dienst Regelingen. U dient hierbij aan te geven of de genomen mitigerende maatregelen gewerkt hebben. Indien dit niet het geval is, dient u aanvullende maatregelen te treffen, zodat de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de steenuil gewaarborgd blijft.
- De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de steenuil.
- U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin alle voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerende op de bouw- of projectlocatie, dienen hiervan op de hoogte gesteld te worden.

Vóórdat wordt gezorgd voor voldoende alternatief leefgebied dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats van de steenuil. Er wordt een mitigatiegebied ingericht met alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van kasten. Het mitigatiegebied wordt voor de soort aantrekkelijk ingericht om de kans op ingebruikname te vergroten. Het mitigatiegebied maakt reeds onderdeel uit van het huidige leefgebied van de steenuil. Echter, door de voorgestelde inrichting en het voorgestelde beheer zal de kwaliteit van dit gebied als foerageergebied voor de steenuil sterk verbeteren en worden er nestlocaties en roestplaatsen gecreëerd. Doordat het mitigatiegebied reeds onderdeel uitmaakt van het huidige leefgebied en een overgangsperiode wordt gehanteerd waarin het foerageergebied zich kan ontwikkelen, is het aannemelijk dat steenuil de nestkast(en) bij uitvoering van de werkzaamheden in gebruik zal nemen. Door het uitvoeren van bovenstaande maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. De functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil komt niet in het geding. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en

Dienst Regelingen

Datum

15 november 2011

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2011/0252

plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Besluit

Gelet op het voorgaande wijs ik uw aanvraag voor een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet af.

Conclusie

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de in dit besluit genoemde maatregelen worden uitgevoerd.

Dit besluit geldt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven. U dient direct contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als beoordeeld bij dit besluit noodzakelijk zijn. Als u de maatregelen zoals genoemd in dit besluit niet uitvoert, heeft u (mogelijk) toch ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Als u toch een ontheffing nodig heeft voor een vogelsoort dient u voor het verkrijgen van deze ontheffing voor het project een belang, genoemd in de Vogelrichtlijn, aan te tonen. Indien dit belang niet kan worden aangetoond, wordt de aanvraag afgewezen en mag u het project niet uitvoeren. De belangen genoemd in de Vogelrichtlijn zijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid.
- Veiligheid van het luchtverkeer.
- In belang van de bescherming van flora en fauna.

Daarnaast wijs ik u erop dat als u afwijkt van de maatregelen zoals genoemd in dit besluit, zonder ontheffing of goedkeuring aan te vragen, u zeer waarschijnlijk in overtreding bent van de Flora- en faunawet. Ik kan dan door bestuursrechtelijke dwang toe te passen de strijdige situatie alsnog beëindigen. Dat kan betekenen dat een last onder dwangsom wordt opgelegd, of dat bestuursdwang wordt toegepast. Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Flora- en faunawet bepaalde.

Wanneer u al leges heeft betaald dan betalen wij u deze zo spoedig mogelijk terug.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming,

Dienst Regelingen

Datum

15 november 2011

Onze referentie

aanvraagnummer

FF/75C/2011/0252

Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2011/0252 en de datum van de beslissing.

Op onze internetsite www.drloket.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
namens deze:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'KLU' followed by a stylized flourish.

B. Kluivingh-Deetman
Teammanager Vergunningen

Dienst Regelingen

Datum

15 november 2011

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2011/0252